

Orlogsmuseets Modelbyggerlaug

Formandens beretning 2011/2012

Bestyrelsen

Tiden siden sidste generalforsamling i Orlogsmuseets Modelbyggerlaug (OMBL) har været interessant.

I anerkendelse af det store arbejdspress, der påhvilede Niels Probst som både formand for OMBL og redaktør m.v. i Marinehistorisk Selskab valgte han og Poul Henrik Westh at bytte roller i OMBL's bestyrelse. Bestyrelsen konstituerede sig således den 9. maj 2011 med Poul Henrik Westh som formand, Niels Probst som næstformand, Peter Maack som kasserer og John Andersen som sekretær.

På baggrund af laugets stigende brug af elektronisk kommunikation og administration og med akklamation for mange års stor indsats med bestyrelsesarbejdet valgte Peter Maack at overdrage rollen som kasserer til Sven Holm-Jensen. Bestyrelsen genkonstituerede sig tilsvarende den 7. november 2011.

Som en særlig anerkendelse af Peter Maacks arbejde i laudet og hans enestående virke som modelbygger til inspiration for os alle blev han udnævnt til æresmedlem af OMBL. Det er kun tidligere tilfaldet Ole Lisberg Jensen.

Hjemmeside og nyhedsbreve

Som følge af de udvidede muligheder for elektronisk kommunikation er laugets hjemmeside (www.modelbyggerlaug.dk) blevet fuldstændig omdesignet og er nu ikke længere blog, men en administrativt mere avanceret platform. Det har allerede givet os mulighed for lettet opdatering, og siden vil fremover kunne bruges som et langt bedre informationsmiddel. Siden relanceringen har flere af laugets medlemmer oprettet sig som brugere af systemet. På hjemmeside findes også laugets nyhedsbreve, som udsendes en gang om måneden og derudover efter behov til alle medlemmer med en e-mail-adresse og andre interesserede. Der er kun ganske få medlemmer uden mulighed for elektronisk kommunikation. Forudsætningen for et velfungerende nyhedsbrev har været indhentning af manglende oplysninger fra medlemmerne. Det har betydet en omfattende telefonisk kommunikation og et til tider interessant opklaringsarbejde. Resultatet er, at laudet nu råder over en tilfredsstillende database over medlemmerne.

Medlemsmøder

Vi skønner, at udsendelsen af nyhedsbrevene har en god effekt, ikke blot som generelt meddelelsesmiddel, men også som specifik påmindelse om kommende arrangementer, det være sig laugsmøder eller medlemsudflugter, arrangerede eller spontane. Deltagelsen i laugets medlemsmøder – dem, vi kalder onsdagsmøderne – er fra slutningen af 2011 og i foråret 2012 steget fra typisk fem-seks tilstedeværende til omkring tyve. Det har været en stor glæde at være vidne til så kraftigt en stigende interesse for arrangementerne. De har fordelt sig således: 5. oktober 2011 holdt vores medlem Ole Tersløv Jørgensen fra Force Technology et velbesøgt foredrag om moderne skibsbygning. Den 9. december 2011 afholdt laudet den traditionsrige julekomsammen med andespil og kanonsalut for hver vunden and og en fornem middag, der denne gang var arrangeret af den faste stok fra laugets lokaler i det gamle arresthus på Nyholm. Fra og med medlemsmødet den 4. januar 2012 har bestyrelsen indført gratis forfriskninger til de fremmødte. Der var mødt mere end tyve op med igangværende modeller og projekter, som affødte livlig samtale. Den 1. februar fortalte Ole Lisberg Jensen om

Kanonbådskrigen til stor interesse for de mange deltagere, og den 7. marts fortalte Poul H. Beck om museets mange fine modeller, modelbyggeteknikken og historien bag.

Udflugter

OMBL's udflugter har de seneste år vist sig at være uhyre populære. Poul H. Beck har beredvilligt og som altid velorienteret ildsjæl påtaget sig arbejdet med at arrangere mange af dem. I maj 2011 gik turen til Roskilde, hvor vi så på domkirken og deres rekonstruktionsmodeller af tagkonstruktioner, og den 30. september 2011 gik turen til Malmø og det tekniske museum samt Malmøhus. Inden Marinehistorisk Tidsskrift 2/2012 udsendes, har laugets gennemført en rundtur til Georg Stage, fyrskibet i Nyhavn og overstyrmand Helle Barner Jespersens sejlmagerværksted. Disse arrangementer afsluttes som regel med selvbetalt frokost til stor fornøjelse for deltagerne.

Byggeprojekter

Når tagkonstruktionsmodeller kan vække så stor interesse hos deltagerne, hænger det sammen med modellen af Mastekranen på Nyholm – et af de adskillige projekter i lokalerne i Arresten. Her er et hold på fem-seks medlemmer i gang med en minutløst udført funktionsmodel, der tænkes opstillet i selve Mastekranen. Arbejdet foregår som altid på grundlag af originaltegninger og grundige historiske studier. Ud over Mastekranen er laugets i gang med rekonstruktioner af kongebåden SVANEN fra 1763 (1:36) og modeller af fregatten ROLF KRAKE fra 1955 (1:48), korvetten TRITON fra 1955 (1:50), en torpedomissilbåd af Willemoes-klassen fra 1975 (1:50), fregatten PEDER SKRAM fra 1966 (1:65) og torpedobåden GLENTEN fra 1933 (1:50) – alle sammen modeller til og i forståelse med Orlogsmuseet. Herudover har de deltagende medlemmer i Arresten repareret et antal flymodeller, der skal indgå i den nye permanente udstilling på Tøjhusmuseet, som er planlagt til åbning i efteråret 2012.

En sidste opgave, laugets har pålagt sig selv, er færdiggørelse af dioramaet over Holmen 1968 på Orlogsmuseet, hvor de sidste detaljer er aftalt og under udførelse af et hold frivillige.

Ud over disse projekter modtager laugets jævnligt henvendelser om reparation eller bygning af modeller fra tredjepart. Det har i den forløbne tid drejet sig om rensning af kirkeskibe, reparation af ældre skibsmodeller og bygning af en model af Patientia, som Niels Probst er ved at foretage en ny rekonstruktion af på baggrund af de gamle byggekontrakter og tømmerspecifikationer. Skibet er tænkt som et kirkeskib. Som altid kan laugets kun virke som formidler af kontakten mellem opdragsgiverne og interesserede modelbyggere, da vores hovedformål er at bistå Orlogsmuseet som en frivillig støtteforening uden økonomiske interesser eller forpligtelser.

Samarbejde

I laugets daglige virke i Arresten og i bestyrelsen sætter vi stor pris på netop vores samarbejdspartnere, først og fremmest Statens Forsvarshistoriske Museum/Orlogsmuseet, med Ole Frantzen i spidsen og Jakob Seerup som medlem af bestyrelsen, og flåden, som vi indgår i flere samarbejdsrelationer med. Den afgangende chef for Holmen, Christian Nielsen, der er indtrådt som bindeled mellem museet og flåden som afløser for Bjørn Petersen, der tidligere har varetaget funktionen, er en vigtig partner i denne sammenhæng. Holmen er nemlig et aktivt samfund i sig selv, hvilket bliver meget synligt i det nye samarbejde på tværs af institutioner på hele Holmen i forbindelse med Kulturnatten i København. I 2011 forsøgte man sig her for første gang med et samlet tiltag i forbindelse med Kulturnatten. Det blev en stor succes og for laugets spændende og lærerigt at indgå i planlægningen. Der er blevet holdt en række møder, og de enkelte

institutioner, lige fra OMBL og Radiohytten og Marinestationen til Operaen og undervisningsinstitutionerne i området m.fl., har ydet en stor indsats. Det førte til en velbesøgt Kulturnat, hvor laugget var en aktiv del og havde glæde af det maksimale antal besøgende, der er plads til i Arresten i løbet af et sådan arrangement. På Orlogsmuseet havde OMBL en gruppe modelbyggere, som satte en udstilling om bygningen af Dannebrog op i løbet af aftenen. Det førte til en konstruktiv og positiv kontakt til de mange besøgende, hvis antal var steget fra under 150 i 2010 til knap 550 i 2011. Vi har i laugget fået mange erfaringer fra vores samarbejde og deltagelse og har nye tiltag i støbeskeen i den forbindelse, heriblandt publikumsrettede aktiviteter som aktiv deltagelse i modelbygning m.v.

Medlemmerne

De mange aktiviteter kræver et godt medlemsgrundlag, og vi har været glade for en pæn medlemstilgang. Desværre har vi også haft afgang, der dog som oftest har været betinget af naturlige årsager. Blandt os savner vi her Palle Rosenvold, mangeårig revisor for laugsregnskaberne. Palle husker vi som en særdeles aktiv, vellidt og positiv ven, som deltog i projekter, møder og arrangementer, selv i en høj alder og selv om helbredet blev dårligere.

Gaver

Og mange bidrager netop aktivt og konstruktivt til laugget og projekterne. Vi har i det forløbne år modtaget flere gaver i form af fornemme skibsmodeller, bøger, værktøj, remedier og efterladte effekter. Den pensionerede overlærer fra Sydsjælland Bjarne Grundahls efterladte overdrog sammen med en række bøger en fin samling modeller, som han havde bygget gennem mange år. Max Andersen har stillet et originalt sæt københavnerkurver samt tegninger og meget mere til rådighed for laugget, Orlogsmuseet har overdraget os Svend Petersens fornemme model af Royal Sovereign, som nu står i Arresten, og Holmen har fundet flere kasser efterladt af Werge fra dengang, der fandtes et regulært modelværksted. Herudover kan vi takke diverse givere for bøger og andre materialer. Disse donationer er vi uhyre taknemmelige for.

Anskaffelser

Ud over de modtagne donationer har laugget for egne midler anskaffet en række maskiner og materialer til brug for de igangværende projekter, heriblandt en stor rundsav, en mindre Proxxon-rundsav, en stor afretterhøvl og en lang række mindre stykker håndværktøj, som er til rådighed for alle lauggets medlemmer og benyttes flittigt af de mange arbejdsgrupper. Især gruppen omkring Mastekranen har haft stor nytte af de lidt kraftigere maskiner, da der er medgået betragtelige mængder lindetræ til trækonstruktionen. Det har derfor også, om end med en del besvær, været nødvendigt at indkøbe en større mængde lindetræ, som ellers næsten ikke er til at opdrive i disse tider.

Kontingent

Et så aktivt laug lever for sine medlemmer, men også på grundlag af sine medlemmer. Det har derfor været glædeligt at se, at overgang til en ny fremgangsmåde for betaling af kontingent ikke har voldt voldsomme problemer.

I efteråret 2011 besluttede bestyrelsen under indtryk af, at langt de fleste medlemmer efterhånden har en e-mail-adresse og en lang række sandsynligvis benytter sig af netbank eller lignende betalingsmetoder, at overgå til ren elektronisk kontingentindbetaling. Opkrævningen blev derfor udsendt via nyhedsbrevet i midten af januar 2012, og med et begrænset antal manglende eller forsinkede indbetalinger er

kontingenterne indgået som forventet. Det tjener medlemmerne til stor ære, at den overgang, der ellers ofte ses at volde vanskeligheder, er forløbet så relativt smertefrit. Bestyrelsen arbejder i øjeblikket med spørgsmålet med medlemsbeviser, og vender tilbage, når der er fundet en fornuftig løsning. Indtil da opfordres medlemmerne til at udskrive en kvittering fra banken som dokumentation for betalt kontingent.

Der er selvfølgelig også et mindre antal, der har valgt at ophøre som medlemmer af lauget, mest på grund af alder eller manglende tid. De skal alle have tak for deres interesse gennem årene.

At 2011 udviser højere udgifter end normalt, er bl.a. betinget et antal lidt større maskinanskaffelser samt et ekстранummer af Marinehistorisk Tidsskrift. Betalingen for dette forfaldt først i 2011, og bladet belaster således regnskabet med et større beløb end normalt.

Fremtiden

Vi er i OMBL glade for at kunne tænke fremadrettet, og der ligger en række nye, spændende tiltag i den kommende tid.

Først og fremmest planlægges der to medlemsudflugter til Hveen og til Helsingborg, hvor man skal besøge Beredskabsmuseet.

Det helt store arrangement bliver Modelskib 2012, som løber af stabelen fra slutningen af september 2012 og varer et halvt års tid frem. Det afholdes i kanonkælderen på Tøjhusmuseet, hvor lauget i samarbejde med Orlogsmuseet afholder modelskibsbyggerkonkurrence og -udstilling. Vi håber på stor deltagelse, også til opstillingen af effekterne, som kræver en del frivillig indsats. Bestyrelsen har afsat midler til arrangementet i budgettet.

Af de løbende bestræbelser kan nævnes, at en arbejdsgruppe undersøger mulighederne for fondsstøttet virksomhed på trods af tidligere tiders dårlige erfaringer, at der arbejdes på en registrering og katalogisering af laugets omfattende tegningsmateriale og på at skaffe elektroniske tegninger fra Rigsarkivet til veje, og at der er tanker om en revidering af den gamle modelbyggehåndbog, måske i en ny, elektronisk udgave. Sidst, men bestemt ikke mindst, arbejder en lille gruppe med planer om oplæring i skibsrekonstruktion på basis af byggekontrakter m.v., for at vi kan bevare og udbrede den enestående viden, som Niels Probst har samlet i mange år.

Tak

Sluttelig skal der lyde en stor tak til museet og dets ledelse og medarbejdere, samt flåden og de tilknyttede institutioner, hvis velvilje og støtte vi sætter stor pris på. Medlemmerne af OMBL skal have en særlig tak for deres støtte og arbejde, både hjemme og i laugssammenhæng, og alle de interesserede besøg og henvendelser fra kendte og ukendte, planlagte og tilfældige besøgende er til stor opmuntring. En stor tak desuden til Marinehistorisk Selskab/Orlogsmuseets Venner for deres aldrig svigtende støtte og interesse.

Poul Henrik Westh